

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Πιερρακάκη Κυριάκο

Θέμα: «Συστηματικός αποκλεισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τη χρηματοδότηση – η Ελλάδα αρνητική εξαίρεση στην ευρωζώνη»

Κύριε Υπουργέ,

Όπως είναι γνωστό, η ελεύθερη πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση αποτελεί προϋπόθεση για την επενδυτική δραστηριότητα, την παραγωγικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στην Ελλάδα, η σημασία αυτή είναι ακόμη πιο κρίσιμη, καθώς οι ΜμΕ αντιστοιχούν στο 99,9% των επιχειρήσεων, στο 84,7% της απασχόλησης και στο 62,8% της προστιθέμενης αξίας.

Παρά ταύτα, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η χώρα μας αντιμετωπίζει μια βαθιά διαρθρωτική στρέβλωση σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές οικονομίες. Σύμφωνα με την Έκθεση Μαρτίου 2026 του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, η πιθανότητα χρηματοδοτικών εμποδίων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανέρχεται στο 42,6%, έναντι μόλις 19,9% στην ευρωζώνη, ενώ για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις φθάνει το 57%. Η απόκλιση αυτή αποτυπώνει τον συστηματικό αποκλεισμό της πλειονότητας των επιχειρήσεων από την τραπεζική χρηματοδότηση και συνιστά σαφή ένδειξη δομικής δυσλειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ιδιαίτερα κρίσιμο είναι ότι το πρόβλημα αυτό δεν οφείλεται πλέον σε έλλειψη ρευστότητας, δεδομένου ότι το τραπεζικό σύστημα διαθέτει υπερεπαρκείς πόρους, οι οποίοι όμως δεν κατευθύνονται προς τις ΜμΕ.

Η εικόνα αυτή γίνεται ακόμη πιο προβληματική, αν συνεκτιμηθεί ότι οι ελληνικές ΜμΕ εμφανίζουν υψηλή διάθεση για επενδύσεις. Σύμφωνα με έρευνα της Εθνικής Τράπεζας για το β' εξάμηνο του 2024, ποσοστό που ανέρχεται στο 70% των ΜμΕ στη βιομηχανία, 61% στο εμπόριο, 62% στις υπηρεσίες και 59% στις κατασκευές αναλαμβάνει επενδυτική δράση. Περίπου το 39% των επιχειρήσεων που επενδύουν, καταγράφει αύξηση του μεριδίου αγοράς, ενώ ποσοστό μεταξύ 24% και 32% επιτυγχάνει μείωση του κόστους. Παράλληλα, ένα μικρότερο αλλά σημαντικό ποσοστό, που κυμαίνεται μεταξύ 5% και 12%, καταφέρνει να εισέλθει και σε νέες αγορές.

Παρ' όλα αυτά, παρατηρείται αυξημένη αποθάρρυνση των επιχειρήσεων. Ένα ποσοστό που προσεγγίζει το 20% των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν υποβάλλει καν αίτηση για τραπεζικό δανεισμό, παρά το γεγονός ότι υπάρχει ανάγκη χρηματοδότησης, λόγω της προσδοκίας απόρριψης. Εμπειρικές αναλύσεις δείχνουν ότι οι ελληνικές ΜμΕ έχουν κατά περίπου 12 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη πιθανότητα απόρριψης δανείου σε σχέση με άλλες χώρες της ευρωζώνης.

Η εξέλιξη αυτή καταδεικνύει τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος στο οποίο οι επαγγελματίες προεξοφλούν την απόρριψη και προσαρμόζουν εκ των προτέρων τη συμπεριφορά τους. Πρόκειται για φαινόμενο που υποδηλώνει βαθιά έλλειψη εμπιστοσύνης προς το τραπεζικό σύστημα, με σημαντικές επιπτώσεις στη συνολική επενδυτική δραστηριότητα. Η άνιση κατανομή ενισχύεται από τους όρους χρηματοδότησης. Οι αυξημένες απαιτήσεις εξασφαλίσεων και τα αυστηρά κριτήρια πιστοληπτικής αξιολόγησης λειτουργούν ως μηχανισμός αποκλεισμού για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν τα αναγκαία περιουσιακά στοιχεία για να καλύψουν τις απαιτήσεις αυτές.

Συμπερασματικά, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση καθορίζεται όχι από την παραγωγική δυναμική, αλλά από τις διαθέσεις των τραπεζών. Τα στοιχεία αποδεικνύουν ότι οι ΜμΕ θέλουν να επενδύσουν και να επεκταθούν, αλλά δεν τους το επιτρέπουν. Οι συνέπειες είναι ήδη ορατές: οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα καταγράφουν μείωση της προστιθέμενης αξίας (-4,1%) και της απασχόλησης (-1,6%). Είναι ξεκάθαρο ότι αυτό έχει προκύψει ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων κυβερνητικών πολιτικών επιλογών, παραλείψεων και ανοχής, που έχουν οδηγήσει στη διαμόρφωση ενός τραπεζικού συστήματος που λειτουργεί επιλεκτικά.

Για τους ανωτέρω λόγους ερωτάσθε κύριε Υπουργέ:

1. Για ποιο λόγο η κυβέρνηση αδιαφορεί για τη διαχρονική και σημαντική απόκλιση της Ελλάδας από την ευρωζώνη ως προς τα χρηματοδοτικά εμπόδια (42,6% έναντι 19,9%) προς τις ΜμΕ και ποιο συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα σύγκλισης έχει τεθεί;
2. Με την υπόθεση ότι η διαθεσιμότητα τραπεζικής ρευστότητας έχει αποκατασταθεί, ποιοι θεσμικοί ή κανονιστικοί μηχανισμοί παρακολούθησης υπάρχουν, για να διασφαλίζεται ότι η χρηματοδότηση κατευθύνεται προς ΜμΕ και όχι αποκλειστικά προς τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις;
3. Πώς αξιολογεί η κυβέρνηση το φαινόμενο των «αποθαρρημένων δανειοληπτών», όπως αποτυπώνεται στη μείωση των αιτήσεων δανείων και ποια μέτρα προτίθεται να εφαρμόσει για την αντιστροφή αυτής της τάσης;
4. Ποια είναι η πολιτική αντιμετώπισης της αυξανόμενης απαίτησης εξασφαλίσεων (53% των ΜμΕ), η οποία λειτουργεί ως μηχανισμός αποκλεισμού; Εξετάζεται η επέκταση των εγγυοδοτικών εργαλείων;
5. Με δεδομένη τη διαπιστωμένη επιθυμία αλλά και την αδυναμία των μικρών επιχειρήσεων να μεταβούν σε μεγαλύτερη κλίμακα χωρίς βοήθεια, ποια ολοκληρωμένη στρατηγική χρηματοδότησης των ΜμΕ εφαρμόζεται, ώστε να υποστηριχθεί η μεγέθυνση και η παραγωγική αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας;

Ο ερωτών Βουλευτής

Κομνηνός Δελβερούδης